

Til Unio-kongressen

Saksnr.: 10/2021

Dato: 22. oktober 2021

1 Bærekraft og klima

2

3 Styret rår kongressen til å fatte følgende vedtak:

4 Bærekraft og klima

5 Profesjonene som Unio-forbundene representerer har en nøkkelrolle i omstillingen til et bærekraftig
6 samfunn. For å nå bærekraftsmålene kreves kunnskap og handlingskompetanse hos ansatte og
7 tillitsvalgte. Denne kompetansen må derfor styrkes både i profesjonsutdanningene, og i tillitsvalgt-
8 og lederopplæringen.

9 Arbeidet med klimapolitikken og vurdering av klimatiltak må skje i samarbeid med fagbevegelsen,
10 gjennom treparts- og topartssamarbeidet sentralt og lokalt. Overgangen til lavutslippssamfunnet må
11 skje på en rettferdig måte, må ta hensyn til fordelingsvirkningene og ikke skape større ulikhet. Det er
12 en forutsetning for å skape legitimitet for klimatiltak og lykkes med det grønne skiftet. Bærekraft og
13 klima er globale utfordringer, og målene kan bare nås gjennom et langsiktig og forpliktende
14 internasjonalt samarbeid, både mellom nasjoner og mellom organisasjoner.

15 Unio har klimanøytralitet som en målsetting for våre forbund. Vi vil i vårt bærekraftarbeid se
16 bærekraftsmålene i sammenheng, men legge hovedvekten på de bærekraftsmålene som er mest
17 relevante for arbeidslivet og for Unios medlemsgrupper:

18 • **Mål 3 Sikre god helse og fremme god livskvalitet for alle, uansett alder**

19 God helse er et resultat av samspillet mellom mennesket og omgivelsene. Unio skal arbeide
20 for et godt og helsefremmende arbeidsmiljø, og lik rett til helsetjenester av god kvalitet.
21 Fordeling av helsetjenester skal være et offentlig ansvar. Unio skal arbeide for at samfunnets
22 innsats innenfor helsesektoren økes og samhandlingen på tvers av sektorer styrkes, for å
23 skape et helsefremmende samfunn for hele befolkningen.

24 • **Mål 4 Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang** 25 **læring for alle**

- 26 Utdanning og kompetanse er grunnleggende for enkeltmenneskets dannelse og utvikling.
27 Unio skal arbeide for et godt utbygd offentlig utdanningstilbud som gir alle lik rett og
28 mulighet til utdanning av god kvalitet og med et innhold som legger til rette for bærekraftig
29 utvikling.
- 30 • **Mål 5 Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling**
- 31 Unio skal arbeide for å fremme likestilling og hindre alle former for diskriminering. Det skal
32 være like muligheter for kvinner og menn til utdanning, kompetanseutvikling, arbeid, inntekt,
33 pensjon og trygdeytelser.
- 34 • **Mål 8 Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og**
35 **anstendig arbeid for alle**
- 36 Unio skal arbeide for å styrke og videreutvikle det inntektspolitiske samarbeidet og
37 partssamarbeidet på alle nivåer i arbeidslivet. Offentlig sektors bidrag til verdiskapningen i
38 samfunnet må synliggjøres og verdsettes for å sikre rekruttering av kvalifiserte ansatte til
39 velferdsyrkene, bl.a. gjennom økt lønn.
- 40 • **Mål 10 Redusere ulikhet i og mellom land**
- 41 Organiserte arbeidstakere og arbeidsgivere er en bærebjelke i den norske
42 samfunnsmodellen. Dette er også sentralt for å motarbeide sosial dumping. Unio skal arbeide
43 for et inkluderende arbeidsliv med en langsiktig orientert livsfasepolitikk, og å sikre
44 økonomisk trygghet ved sykdom og uførhet, i omsorgssituasjoner og ved arbeidsløshet.
45 Pensjonister må sikres økonomisk uavhengighet og mulighet til å videreføre levestandarden.
- 46 • **Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende,**
47 **trygge, robuste og bærekraftige**
- 48 Unio ønsker en aktiv næringsutvikling i hele landet. Dette forutsetter en godt utviklet
49 infrastruktur og en godt utbygd offentlig sektor, samt satsing på forskning og innovasjon.
50 Unio skal arbeide for økt satsing på miljøvennlig transport, innkjøp, avfallshåndtering og
51 energibruk.
- 52 Blant personer med nedsatt funksjonsevne er arbeidsledigheten langt høyere enn hos den
53 øvrige befolkningen. Unio vil arbeide for nedbygging av fysiske og holdningsmessige barrierer
54 for å inkludere flere med nedsatt funksjonsevne i arbeids- og samfunnsliv, blant annet
55 gjennom at prinsippene om universell utforming legges til grunn for samfunnsutviklingen.
- 56 • **Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem**
- 57 Unio skal arbeide for at tillitsvalgte skal ha et tettere og mer forpliktende samarbeid om
58 klimatiltak på arbeidsplassen, og at klimaarbeidet skal forankres i sentrale og lokale
59 avtaleverk.
- 60 Tillitsvalgte skal sikres drøftings- og forhandlingsrett på problemstillinger tilknyttet miljø og
61 klima, og må i større grad involveres i å identifisere og iverksette grønne tiltak.
62 Medbestemmelse må være et bærende prinsipp også i klimaarbeidet på arbeidsplassen.

63 Gitt disse forutsetningene er Unio positivt innstilt til omfattende og skjerpede klimatiltak,
64 fordi det handler om fremtidens arbeidsplasser og våre barns og klodens fremtid.

65 Både skatte- og avgiftspolitikken og petroleumpolitikken må innrettes slik at vi når
66 klimamålene.

67 Unio støtter prinsippet om at forurenser skal betale, og mener at økonomiske virkemidler i
68 klimakampen må brukes i større grad. Uheldige fordelingsvirkninger må kompenseres
69 samtidig som det satses på grønne omstillingspakker til arbeids- og næringslivet. Ved å
70 belønne, eller legge til rette for, klimavennlig atferd og avgiftsbelegge forurensende atferd,
71 kan myndighetene framskynde den nødvendige omstillingen.

72 Olje- og gassindustrien har bidratt til å gjøre Norge til det rike landet det er i dag.
73 Skatteregimet og utvikling av kompetanse har vært viktige forutsetninger for dette. Som en
74 del av koronakrisepakken, vedtok Stortinget midlertidig gunstigere ordninger for
75 bransjen. Tiden er kommet for å vurdere – i både et klimamessig og et økonomisk perspektiv
76 – hvorvidt bransjens fordelaktige ordninger bør videreføres

77 Unio skal arbeide for

- 78 - et mer forpliktende treparts- og topartssamarbeid sentralt og lokalt i klimapolitikken.
- 79 - en sterk statlig satsing på forskning og teknologiutvikling.
- 80 - at ledere og tillitsvalgte tilføres kompetanse og kunnskap om betydningen av klima og
- 81 bærekraft i anbuds- og innkjøpsprosessen.
- 82 - at statlige, kommunale og andre offentlig eide virksomheter, som store innkjøpere av
- 83 varer, transport og andre tjenester, går foran i å bruke sin innkjøpsmakt på en bærekraftig
- 84 og klimavennlig måte.
- 85 - at Unios tillitsvalgte medvirker til å sette kraftfulle grønne krav til anbud og innkjøp
- 86 - at det blir dyrere å forurense, og lønner seg å velge grønne løsninger, ved bruk av både
- 87 gulrot og pisk.
- 88 - omstillingspakker som stimulerer arbeids- og næringslivet til å utvikle grønne løsninger.
- 89 - en egen klimaplan for helsesektoren
- 90 - at arbeidsmiljøloven og HMS-regelverket endres i tråd med de nye utfordringene som
- 91 følger av det grønne skiftet, bl.a. når det gjelder bruk av hydrogentanker og store
- 92 battericelle

93

- 94 • **Mål 16 Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling,**
- 95 **sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende**
- 96 **institusjoner på alle nivåer**

97 Unio vil arbeide for å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom aktuelle aktører for å skape
98 trygghet og sikkerhet, og vil bidra til en tverrfaglig tilnærming og et forpliktende treparts- og
99 topartssamarbeid i arbeidet med bærekraft og klima.

Bakgrunn for saken

FN vedtok i 2015 17 ulike bærekraftsmål. De representerer kjernen i en strategi for omstilling innen år 2030, ofte kalt «2030-agendaen». Alle stater har sluttet seg til denne arbeidsplanen for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stanse klimaendringene. De 17 målene bygger på en bred forståelse av «bærekraft» og «bærekraftig utvikling».

I Unios politiske plattform er i dag bærekraftsmålene omtalt under overskriften «Klima, miljø og bærekraft» i kapittel 3: Samfunn og velferd, i tillegg til at det, eksplisitt eller implisitt, er henvist til bærekraftsmål på forskjellige steder i politisk plattform. Forslag til vedtak i denne saken er et forsøk på å i kortfattet form samle standpunkter innenfor de for Unio viktigste og mest relevante bærekraftsmålene på ett sted, basert på innspillene forbundene har kommet med på bakgrunn av *Debattnotat 2: Bærekraft og klima*, samt på sentrale standpunkter nedfelt i Unios gjeldende politiske plattform innenfor de ulike områdene.

For å holde temperaturøkningen under 1,5 grader, må vi kutte klimagassutslippene med 50–55% innen 2030. Det innebærer at vi må omstille samfunnet og vri virksomheten vår over til aktivitet som medfører en stor nedgang i klimagassutslipp.

Problemstillinger som oppspill til debatt på kongressen

Selv om alle de 17 bærekraftsmålene er viktige og utgjør deler av en helhet, er det likevel naturlig at Unio i sitt bærekraftsarbeid legger hovedvekten på de målene som er mest relevante for arbeidslivet og for Unios medlemsgrupper.

I denne saken er det derfor foreslått at Unio prioriterer arbeidet med mål 3 «God helse», mål 4 «God utdanning», mål 5 «Likestilling», mål 8 «Anstendig arbeid og økonomisk vekst», mål 10 «Redusere ulikhet», mål 11 «Bærekraftige byer og lokalsamfunn», mål 13 «Bekjemp klimaendringene» og mål 16 «Fredelige og inkluderende samfunn».

- Er det riktig av Unio å prioritere arbeidet med noen bærekraftsmål framfor andre?
- Er de målene som her er foreslått å prioritere de riktige?

Petroleumpolitikken og klimatiltakene er sentrale tema i den norske politiske debatten. Hvordan skal Unio, som en sentral samfunnsaktør og del av trepartssamarbeidet, ta stilling i disse spørsmålene? Hvor tydelig skal Unio være når det gjelder hvilke rammevilkår som bør gjelde for leting etter og utvinning av olje og gass, eller om hvilket nivå CO₂-avgiften bør ligge på?

Tillitsvalgte og ansatte er viktige og etterspurte bærekrafts- og klimaaktører. Unio ønsker å ta et stort medansvar for å bidra til det grønne skiftet og å nå bærekraftsmålene. Våre medlemsgrupper sitter med en del av løsningen på omstilling og klimakutt, og våre medlemmer og tillitsvalgte er representert i virksomheter som til dels har store klimagassutslipp, både direkte og indirekte i form av innkjøp av varer og tjenester. Spørsmålet er hvordan vi skal lykkes med dette i praksis.

- Hvordan kan arbeidslivets parter, og særskilt Unios medlemsforbund og tillitsvalgte, spille en mer sentral rolle i arbeidet med klima og bærekraftig utvikling?
- Hvilken rolle kan profesjonene spille for å sikre en rettferdig omstilling de neste ti årene?

- På hvilken måte kan Unio som hovedorganisasjon for profesjonene og andre kunnskapsarbeidere styrkes gjennom arbeidet med bærekraftsmålene?

Unio

Ragnhild Lied
leiar

Vedlegg:

- [Debattnotat 2: Bærekraft og klima](#)
- [Unios klimapolitiske plattform](#)
- [FNs bærekraftsmål](#)